

בס"ד

טהרת

המשפחה

פרק ח'

ערכה: קורין בריח

במהלך חייו של זוג נשוי יש ימים שבהם הם

מותרים בקרבה פיזית,

ויש ימים שהם **אסורים** בקרבה זו.

(הדימום בימי הווסת מגדיר את האישה כנידה
ובני הזוג אסורים במפגש פיזי, עד שהאישה תיטהר)

הלכות טהרת המשפחה
בנויות סביב המחזוריות
החודשית של האישה.
כשהאישה היא בזמן
הדימום הווסתי-בני הזוג
נאסרים בקרבה פיזית,
ובדרך כלל סביב זמן
הפוריות טובלת האישה
במקווה ובני הזוג שווים
להיות מותרים.

**מעגל חיים
זה של
קרבה פיזית
ומרחק פיזי**

צופן בתוכו אתגרים, הזדמנויות והתמודדויות
לכל זוג באשר הוא.

שלוש מצוות שייכות לנשים באופן מיוחד: נידה, הפרשת חלה, והדלקת נרות שבת. שלוש מצוות אלו קשורות באופן עמוק לבית היהודי ולקשר בין איש ואישה.

- ▶ **הבן איש חי:** ...נתן הקב"ה 3 מצוות מיוחדות לנשים שיהיו הם עיקר בהם, אף על פי שגם לגברים יש בהם שייכות..הרי איש לא יכול לאכול לחם בלי הפרשת חלה, וחייב בהדלקת נר שבת (ומדליק במקום אשתו אם אינה יכולה..) ומוזהר באיסורים של נידה.
- ▶ אך למרות זאת במצוות אלו הנשים הם העיקר.
- ▶ שהבעל לא יכול להפריש חלה אם יש לו אישה כי היא מוקדמת עליו במצווה זו(היא מצווה לפניו. אלא אם כן היא מתירה לו להפריש במקומה)
- ▶ גם בנר שבת, יש לה קדימה שהיא תדליק ותברך.
- ▶ וגם במצוות נידה שייכת רק לה, שהזכר לא מחזורי.

הדלקת נרות

נידה

הפרשת חלה

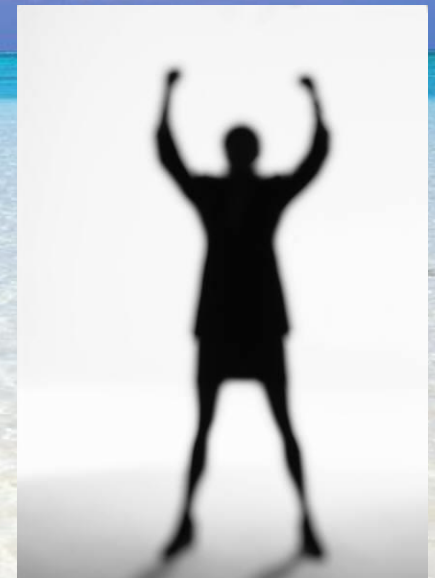
המשך הבן איש חי: יש בשלוש מצוות אלה אשר מיוחדים לאישה מצווה אחת גדולה מן שתים שעמה ושייכת בנשים יותר, והיא מצוות שמירת נידה. ולכן צריכים הנשים לחבב מצווה זו ולהיזהר בה מאד מאד יען כי במצווה זו יש להן יתרון על האנשים שלא שייכת להם. (הגברים).
כי באמת מצווה זו רבו אזהרות והלכות שיש בה...
והעוברת על אזהרות של מצוות נידה עונשה חמור
כי איסור שלה הוא כרת,
ממילא תבין כי הזהירה בה
שכרה גדול ועצום
כי "לפום צערא אגרא" (לפי הצער, השכר)

בס"ד

בגיל ההתבגרות חלים בגופך שינויים רבים ואת
הופכת מילדה לנערה העתידה להפוך לאישה.
חשוב שנכיר את גופנו, נעריך אותו ונכבד אותו.
נכבד אותו על המחזוריות המופלאה שבו ועל
היכולת העתידית בע"ה להרות וללדת.

חכמת הגוף היא ביטוי
לחכמת הבריאה של הקב"ה.
גופנו הוא כלי מחזיק ברכה,
מקור של חיים וקדושה.

מושגים בסיסיים להרחבה בע"פ:

▶ "מה רבו מעשייך ה'!" -
את נולדת מושלמת!

▶ רחם, שחלות, חצוצרות, ביציות.

▶ "המחזור החודשי", הורמונים, ביוץ.
▶ "עת נידתה" זמן הווסת אצל אישה.

טומאת הנידה והזבה.

בתורה נזכרות שתי טומאות הקשורות להפרשות היוצאות מן הגוף אצל נשים.

▶ **נידה** - אישה שרואה דם ווסת, דימום מהרחם בזמן הקבוע של הווסת כחלק מהמחזור החודשי (מזמן שיצאה טיפת דם מהרחם אפילו טיפת דם כחרדל, כגודל גרגיר צמח חרדל) האישה נידה.

▶ **זבה** - אישה שרואה דם שלא כחלק מהמחזור החודשי שלה.

על פי התורה-

אישה נידה - יכולה לטבול במקווה טהרה לאחר שבעה ימים מיום ראיית הדם.

אישה זבה - אם ראתה דם שלושה ימים רצופים, צריכה להמתין שבעה ימים נקיים לאחר שפסקה לראות דם ואז יכולה לטבול.

- ▶ בשל צרות הגלות חששו לטעות בין דם טהור לדם טמא ובין ימי הנידה לימי זיבה,
- ▶ ולכן תיקן רבי יהודה הנשיא תקנה שצמצמה את ההבדל בין תהליך ההיטהרות של נידה לתהליך ההיטהרות של זבה.
- ▶ ובתקופת התלמוד תהליך ההיטהרות של נידה וזבה הושווה לגמרי, ונקבע שכל ראייה של דם מצריכה שבעה ימים נקיים.

תלמוד בבלי: אמר ר' זירא: בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות טיפת דם כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים.

▶ חכמים ציינו חומרא זו כדוגמא

להלכה פסוקה - דין ברור שאין עליו מחלוקת.

▶ **רמב"ם:** הלכה פסוקה- הכוונה שאין לסור ממנה לעולם.

▶ חכמי ישראל אימצו את החומרא של בנות ישראל וקבעו כהלכה פסוקה המחייבת את הכל .

▶ **רמב"ן:** חומרא זו שנהגו בנות ישראל הוכשרה בעיני חכמים ועשו אותה כהלכה פסוקה בכל מקום, לפיכך אסור לאדם להקל בה ראש לעולם.

בס"ד

▶ **הר' אליהו זצ"ל** : בנות ישראל החמירו על עצמן שעל כל טיפת דם קטנה כחרדל יושבות הן שבעה נקיים כמו זבה. סיבות רבות לחומרה זו.. **והחשובה ביניהם** כדי שתהיה לכל הנשים ספירה אחידה ולא תצטרך כל אחת ואחת לחשב לעצמה חשבונות מסובכים שלא כולן בקיאות בהן.

▶ **דין זה נקבע כהלכה שאין עליה עוררין.**

הליכות בני הזוג בימים שהם אסורים זה לזה

התקופה שבה בני הזוג אסורים זה לזה, כל עוד האישה לא טבלה, היא תקופה שיוצרת ביניהם ריחוק פיזי ומעמידה אותם בניסיון של התגברות על יצרם. אסור להם לחיות חיי אישות ואסור כל מגע פיזי אחר ביניהם (חיבוק, נישוק, מגע סתמי)

עם זאת, תקופה זו היא הזדמנות לבני הזוג לחוות רובד אחר של מערכת יחסים שהיא מעבר לקשר הפיזי, וכן לתת מקום לנפרדות של כל אחד מבני הזוג.

ההלכות שנועדו לעזור לבני הזוג לעצב את האווירה הנאותה בבית בימים אלו, נקראות "**דיני הרחקות**". דיני הרחקות מכוונים את בני הזוג להימנע ממעשים והתנהגויות העלולים ליצור התעוררות פיזית ביניהם ולהשכין בבית אווירה שתאפשר להם לקיים דין זה.

דיני הרחקות הם רבים ולפני החתונה יש ללמוד אותם לעמקם. חשוב לציין שהיות ובני הזוג אסורים או מותרים זה

לזה הוא עניין אינטימי ביניהם. אף אחד מלבדם איננו צריך לדעת את מצב הקשר ביניהם.

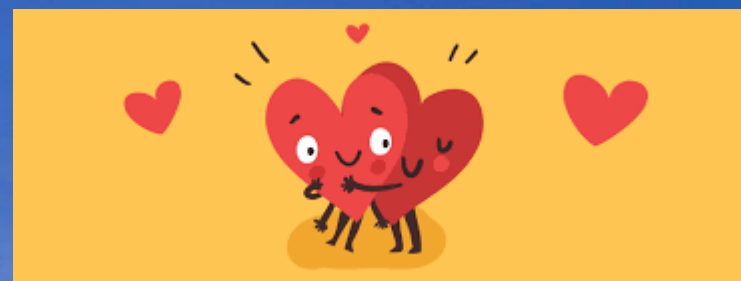
"ואל אישה בנידת טומאתה לא תקרב לגלות ערוותה"

קיום חיי אישות

איסור על כל
מגע של חיבה

מסכתות קטנות:

איזהו סייג שעשתה התורה לדבריה?

הרי הוא אומר: ואל אישה בנידת טומאתה לא תקרב לגלות ערוותה"
יכול יחבקנה וינשקנה וידבר עמה דברים בטלים?

תלמוד לומר: לא תקרב.

יכול תישן עימו בבגדיה על המיטה?

תלמוד לומר: לא תקרב.

▶ הימים שבהם בני זוג אסורים זה לזה אינם ימים פשוטים שכן באופן טבעי המצב השלם והשמח ביותר בזוגיות הוא הזמן שבו הם מותרים.

▶ **מדרש תנחומא:** " ואישה כי יזוב דמה ימים רבים" למה כתוב ימים רבים? בגלל שימים אלו הם לא פשוטים, בגלל הקושי שיש בהם הם ימים של צער, זה נותן תחושה של ימים רבים וארוכים...

▶ **תלמוד בבלי:** שאלו תלמידיו את רשב"י ..ומפני מה אמרה תורה מילה לשמונה? שלא יהיו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים (שאסורים בתשמיש) היה ר' מאיר אומר: מפני מה נידה לשבעה?..מפני שרגיל בה וקץ בה...כדי שתהא חביבה על בעלה כשעת כניסתה לחופה.

▶ מטרתם של דיני הנידה היא מניעת השחיקה בחיי הנישואין, ושימור החביבות ההדדית, ע"י ההתחדשות המתמדת. זוהי הזדמנות לפתח ולרענן את הקשר הנפשי והזוגי.

► **הר כהנא :** אך ורק בהטלת ההימנעות , בהגבלה המוכתבת על ידי חוקי התורה נוצר היחס המתאים בין איש ואשתו , יחס שאיננו מבוסס רק על התאוותנות.. וכבר העיר הרש"ר הירש שהסמיכה התורה איסור שכיבה עם אישה נידה לאיסור לקיחת אחותו , כדי להורות שבחיי משפחה ישנן תקופות בהן על האיש לחיות עם אשתו כאח ואחות. יחס זה לא רק שאינו מצמצם את הקשר המשפחתי הפנימי, אלא הוא מעדנו ומגביר אותו מבחינה רוחנית ומוסרית כאחת . כשתיאר דוד המלך את יחסו של הקב"ה לכנסת ישראל כיחס הנעלה שבין איש ואשתו השתמש בין השאר בביטוי "אחותי רעייתי" לכינוי כנסת ישראל. על פי זה לימדונו חז"ל ש"לא זז משם עד שקראה אחותי"- ללמדך שיחסי חיבה ואהבה, יחסי התקרבות, רבים ושונים הם, ושלמות חיי הבית מושתתת על יחסי קרבה בין איש ואשתו כיחס האהבה והחיבה שיסודם באחוה, אח אל אחותו. "אחותי רעייתי" שלמות חיי הזוג הם.

יש ימים שהקשר בין בני הזוג הוא "אחותי"
ויש ימים שזה "רעייתי תמתי"

▶ לצד ההקפדה על דיני הרחקות, על בני הזוג לשמר ולפתח את הקשר והקרבה הנפשית ביניהם גם בימים אלו.

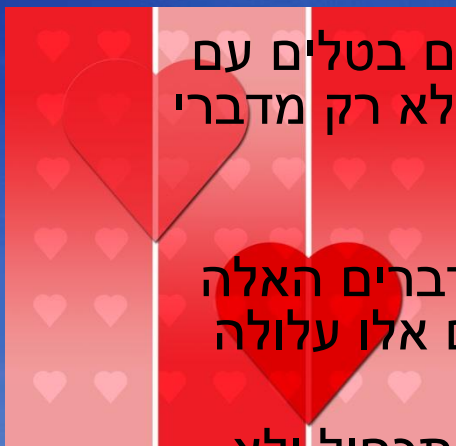
▶ **הר' אליהו זצ"ל:** ועם כל זה שאין לאדם להרבות ולדבר דברים בטלים עם אשתו נידה, אין הכוונה לרחקה ולהימנע מדברים הנצרכים, אלא רק מדברי חיבה המרגילים לערווה.

▶ ולהיפך, מצווה לקרבה אם רואה אותה מורחקת ומצטערת. וגם בנידה חייב לאהוב אותה כגופו ולכבדה יותר מגופו. ובדברים האלה אין להחמיר יותר ממה ששיערו חז"ל, שחומרה יתרה בדברים אלו עלולה להביא לדברים חמורים.

▶ ועל כגון זה אומרת הגמרא: זקנים ראשונים היו אומרים שלא תכחול ולא תפקוס ולא תתקשט בבגדים צבעוניים בזמן נידתה, עד שבא רבי עקיבא ולימד: אם כן אתה מגנה אותה על בעלה ונמצא בעלה מגרשה, ולכן אמר ר' עקיבא שיכולה לכחול (להתאפר) ולפקוס (לעשות תסרוקת) וללבוש בגדים יפים גם בנידתה.

▶ (ר' עקיבא מתוך דאגה לשלום בית ולשמחת הנישואין מתיר לאישה להתקשט גם בימי הנידה)

▶ אף על פי שאין ביניהם, בזמן הנידה, קירוב כלשהו במעשים או בדברים, יש ביניהם קירוב לבבות ודיבורים שבצנעה. ועל כן חשוב מאד להבין את יסודות הגדרים שגדרה התורה ושגדרו חכמים, שלא להחמיר או להקל יתר על המידה.

מהותם של ימי ההרחקות

סוגה בשושנים

גדר שיש בה יופי, גדר של שושנים. (לא מהווה מחסום ממשי למי שרוצה לעבור את הגדר..)

סוגה מלשון - סייג גדר (גבול)

הגמרא והמדרש מדמים את הדרך שבה מתייחסים בעמ"י להלכות טהרת המשפחה לגדר של שושנים.

גדר של שושנים היא אמנם גדר בכך שהיא מציינת גבול, ועם זאת השושנים אינן מהוות מחסום ממשי לרוצה לעבור את הגדר. כך גם בהלכות נידה, מצד אחד ההלכות יוצרות גדר שמטרתה להרחיק ולשמור מן העבירה, מצד שני זו גדר שקל לפרוץ אותה, ושמירתה מסורה ללבם ולמסירות נפשם של בני הזוג המצויים בין כותלי ביתם ושומרים על קדושת הבית היהודי.

▶ **שיר השירים:** "בטנך ערמת חיטים סוגה בשושנים" ..

אמר ר' לוי: בנוהג שבעולם, אדם נושא אישה ..

בא להיזקק לה והיא אומרת לו:

כשושנה אדומה ראיתי, ופורש ממנה מיד ..

מי גרם לו שלא יקרב אליה?

איזה כותל ברזל יש ביניהם, .. עמוד ברזל ..

אי זה נחש נכשו, איזה עקרב עקצו ...

(אלא) דברי תורה שרכים כשושנים ..

"ואל אישה בנית טומאתה לא תקרב .."

▶ **רש"י** - סוגה בשושנים - גדורה בשושנים, באזהרה קלה ..

הן נפרשים מן העבירה, ואין צריך לגדר אבנים להפסיקן,

שאפילו אין רחוקים מן העבירה אלא גדר של שושנים מפסיק

ביניהם לא יפרצו בה פרצות הגדר.

▶ הר סולובצ'יק :

המדרש ורש"י על הפסוק " בטנך ערמת חיטים סוגה בשושנים" מתארים יפה את הכישרון של היהודי לפעול פעמים רבות נגד הכוח הבלתי מוגבל של תאוותו הטבעית.

הרי חתן נכנס לחופה, לבו מתגעגע לחופה ולחיבת חיתוניו. בא להיזקק לה, אמרה לו: "טיפת דם כחרדל ראיתי" הרי הוא הופך את פניו לצד אחר, ולא נשכו נחש ולא עקרב עוקצו, הרי "סוגה בשושנים".

▶ מה מכריח את הנער הצעיר לפרוש מכלתו, אליה הוא נמשך כל כך, כח חיצוני, סכנה פיסית? מי יאשים אותו אם יחטא? מי בכלל ידע את זה? **כל הדרמה הזו מתרקמת בחדרי חדרים, באישון הלילה.**

לא מחיצת ברזל חוסמת בעדו אלא ערוגה של שושנים. עליו רק לדרוס את הערוגה ולרמוס את השושנים, אולם הגבורה המיוחדת שנמצאת בכל יהודי מונעת ממנו לעשות מעשה פראי, לרמוס פרחים רעננים ויפים שאין ביכולתם להתגונן....

▶ **זו גבורתם האילמת של בני הזוג שאין שרים עליה. למרות זאת הגבורה של הנער הצעיר עולה על גבורת אלכסנדר מוקדון ונפוליון.**

הפסק טהרה ושבעה נקיים

▶ להלן מס' הלכות ועקרונות הקשורים לשלבי הטהרה.
פרטים נוספים על שלבי הטהרה, אופן הבדיקה ומרכיביה, יש
ללמוד עם מדריכת כלות לפני החתונה.

▶ בשל מכלול שיקולים הלכתיים נקבע הלכה למעשה כי רק
לאחר שעוברים לפחות חמישה ימים (ואצל חלק מקהילות
בספרדים- לפחות ארבעה ימים) מיום התחלת הדימום
הווסתי של האישה והפיכתה לנידה, היא יכולה להתחיל
בתהליך ההיטהרות, ששיאו בטבילה במקווה.

▶ הפסק טהרה

▶ השלב הראשון בתחילת תהליך ההיטהרות שאישה עושה הוא בדיקה הנקראת "הפסק טהרה" שמטרתה לוודא שהדימום אכן פסק.

זמן הבדיקה: הבדיקה נעשית סמוך (לפני) לשקיעת החמה באור יום ולא מאוחר יותר.

▶ **הרב מרדכי אליהו:** בדיקה זו היא החשובה ביותר לטהרתה של האישה כי מבדיקה זו היא יודעת שהפסיקה לראות דם ומתחיל סדר טהרתה. לפני בדיקה זו היא בחזקת רואה דם, ואחרי בדיקה זו, מוחזקת היא כנקייה. לכן יש לעשות בדיקה זו בצורה יסודית ביותר.

שבעה נקיים

"וספרה לה שבעה ואחר תטהר"

אחרי ההפסק טהרה סופרת האישה שבעה ימים נקיים רצופים, שבהם היא מוודאת באמצעות בדיקות שאין לה דימום. ימים אלו נקראים "שבעה נקיים"

זמן הבדיקות: הבדיקות נעשות פעמיים ביום במשך שבעת הימים, בדיקה אחת בבוקר ובדיקה אחת סמוך לשקיעת החמה.

בדיקת הפסק טהרה לא נחשבת אחת מבדיקות אלו.

טבלת שלבי הטהרה						
דוגמא לחישוב הימים						
יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	יום שישי	יום שבת
					1 ראית דם	2 ראית דם
3 ראית דם	4 ראית דם	א לספירת 7 ימים נקיים	ב לספירת 7 ימים נקיים	ג לספירת 7 ימים נקיים	ד לספירת 7 ימים נקיים	ה לספירת 7 ימים נקיים
ו לספירת 7 ימים נקיים	ז לספירת 7 ימים נקיים					

בס"ד

לאחר שתמו שבעת הימים הנקיים,
בליל היום השמיני,
שיאו של תהליך ההיטהרות הוא :

הטבילה

במקווה כשר.

ולאחר הטבילה היא טהורה.

ציר הטהרה

רעייתי

אחותי

כשבועיים טהורה..

טמאה-לא רואה דם

טמאה-רואה דם

שבעה נקיים (בדיקה אחת בבוקר ובדיקה אחת סמוך לשקיעה במשך 7 ימים.)

בסוף היום השביעי

טבילה במקווה כשר-אחרי צאת הכוכבים

הפסק טהרה- (בסוף היום החמישי, ואצל חלק מהספרדים בסוף היום הרביעי) סמוך לשקיעה, ולא מאוחר יותר, אישה בודקת עצמה לראות שפסק הדימום.

הר אליהו -
בדיקה זו היא החשובה ביותר כי מכאן מתחיל סדר טהרתה... ולכן חייבת לעשותה בצורה יסודית.

יש לטבול במקווה כשר.

"אך מעין ובור מקווה מים יהיה טהור".

טבילה כשרה במי המקווה היא הימצאות
כל הגוף בתוך המים בבת אחת כאשר אין

חציצה בינו לבין המים .

טבילה באמבטיה , בבריכה ,

במקווה לא כשר

אינה מועילה והאישה נשארת בגדר

נידה.

זמן הטבילה

זמן הטבילה הטוב ביותר הוא

בסוף היום השביעי לשבעת הנקיים .

אחרי שחופפת ובודקת עצמה בראיה ובמישוש ומנקה עצמה מכל הדברים החוצצים.

טובלת בלילה **אחרי צאת הכוכבים** שהוא בדר"כ כ-20 דק' אחרי השקיעה. ואינה יכולה לטבול ביום השביעי כי עדיין לא נגמרו ז' נקיים.

תיכנס למקווה ותברך :

ברוך אתה ה'... אשר קידשנו על הטבילה"

צריכה אישה להיות צנועה בליל טבילתה ולא לפרסם את טבילתה .

דיני חציצה וחפיפה

כדי למנוע חציצה יש הכנות לפני הטבילה שמטרתן להכשיר את הגוף לטבילה. דיני ההכנות לטבילה הם רבים, ולהלן קצתן, לפני החתונה יש ללמוד הלכות אלו עם מדריכת הכלות.

הרב קנוהל:

ישנן שתי דרישות לגבי הטבילה ששוות בעיקרון לכל אדם החייב בטבילה כגון: גר, אדם שרוצה לעלות להר הבית, ולאישה שצריכה להיטהר.

א. שיהיה כל הגוף בבת אחת בתוך המים - זוהי דרישה מוחלטת. אפילו נשארה שיערה אחת המחוברת גלופה מחוץ למים, טבילתה פסולה.

ב. שלא יהיה דבר החוצץ בין הגוף למים.

חז"ל דרשו שבזמן הטבילה תעמוד אישה בוגרת מעל הטובלת ותראה שכל גופה בתוך המים, כולל שערותיה. (תקנה זו עונה על הדרישה הראשונה, שיהיה כל גופה בתוך המים)

כדי למנוע חציצה תיקנו חכמים את כל ההלכות הקשורות לחפיפה - כינוי כולל לניקוי הגוף ובדיקתו לקראת הטבילה.

משמעות הטבילה במקווה

הטבילה, כמו כל דיני טומאה וטהרה, היא גזרה אלוקית שאיננו יכולים להבינה עד תומה. עם זאת, הציעו חכמים כיוונים שונים להבנת המשמעות הרוחנית של הטבילה במים כדרך להיטהרות. כמובן שאישה נטהרת מטומאת הנידה בעצם הטבילה אף אם אינה חשה בשינוי או בהשפעה רוחנית, אולם למשמעויות השונות יש יכולת לתת טעם לקיום המצווה ולהוסיף על חווית קיומה.

ספר החינוך:

ובטעם המים שיטהרו כל טמא.. אחשוב בפשטות כי העניין הוא כדי שיראה האדם עצמו אחרי הטבילה כאילו נברא באותה שעה, כמו שהיה העולם כולו מים טרם היות בו האדם, וייתן אל ליבו בדמיון כי כמו שנתחדש בגופו, יחדש גם פעולותיו לטוב ויכשיר מעשיו וידקדק בדרכי ה' ברוך הוא.

ועוד, שיש בטבילה רמז אל הטובל שינקה נפשו מכל חטא כמו שטבע המים לנקות כל דבר המתכבס בהן.

▶ הרא"ה קוק הסביר את חשיבות ההרחקה בימי ראיית הדמים של שבעת הימים הנקיים, ושל ההיטהרות דווקא במקווה כשר, לחיי הזוגיות ולהפנמת ערכי הצניעות והקדושה.

▶ **הראי"ה קוק:** יסוד איסור הנידה הוא.. להגדיל ערך חיי

המשפחה בחידוש החיבה והאהבה, שביותר היא צריכה לכך בעת שהיא מתעסקת בטיפול וגידול הבנים. עם זה, הוא מרומם את הנפש, ומגדיל יראת ה' ואהבתו, וכבוד דת קודשנו.. זה הרושם הנאצל שאין דומה לו, שפועל על הבית הישראלי.

▶ חידוש היתר האישה לבעלה דווקא על ידי ההכנה התורנית, ההלכתית המתארכת בז' נקיים, וגומרת בטבילה במקווה כשרה כדת, **אין לשער ערכו לנצחיות ישראל...**ורגשי קודש העמוקים החודרים עמוק בלב. דור נולד על ידי פעולה נאדרה בקודש זאת.

▶ טהרה כזאת שתישא עליה רק את תו ההגיינה, לא תעצור כוח לפעול את הפעולה הנפשית הזאת שהיא חותכת חיים רוחניים וקדושים לאומתנו.

► הסבר הרב קוק:

ימי ההרחקה מגדילים את האהבה והרצון להתקרב, הארכת הימים בשבעה נקיים מעצימה את הדבר עוד. הדור הבא הנולד מתוך קדושה, מתחיל בנקודת התחלה טובה יותר של חיים רוחניים וטהורים.

פעולות אלה מגבירות רוחניות וטהרה באומה, בכוחן להפחית גשמיות ותאוות, הן במרחב האישי של כל אדם, הן במרחב הכללי והן במרחב הלאומי,

**הטבילה במקווה כשר אינה לשם ניקיון והיגיינה,
אלא לשם התקדשות והיטהרות,
שזה היסוד העמוק בקשר בין בני זוג.**

רבי ישראל הופשטיין -

...כשהאדם נכנס כולו לתוך מי המקווה הרי הוא
כעובר במעי אמו , ונולד בריה חדשה.

הר' שמואל בורנשטיין -

האדם אינו יכול לחיות בתוך המים, ועל כן כשבא בתוך המים
כאילו איבד חיותו, וכשיצא מהמים כאילו נולד מחדש.

ככה היא טהרת התשובה. שאדם החוזר בתשובה הקב"ה
נותן לו חיים חדשים. וכמו שבטבילה צריך שכל גופו יהיה
בתוך המים ואפילו שיערה אחת בחוץ לא עלתה לו הטבילה
וזה מהטעם שצריך שיהיה כאילו איבד את כל מציאותו
ויתחיל לגמרי מחדש,

כך גם בתשובה צריך שכל כולו ונפשו יהיו בלועים בתשובה.
שיהא לבו כל כך נשבר בקרבו עד שלא תישאר בו שום
מציאות, וכל כוחות נפשו יהיו בלועים בתשובה כדמיון האדם
שבא כולו במים.

▶ ירמיהו: "מקוה ישראל ה' כל עוזבייך יבושו וסורי בארץ יכתבו כי עזבו מקור מים חיים את ה'"

▶ **מסכת יומא:** אמר ר' עקיבא: אשריכם ישראל לפני מי אתם מיטהרים...מי מטהר אתכם? אביכם שבשמים שנאמר "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם"

ואומר: "מקווה ישראל ה'" מה מקווה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל.

הנביא ירמיהו קורא לקב"ה "מקוה ישראל". ר' עקיבא לומד מהפסוק שהטהרה אינה נובעת מכך שהמים הם המטהרים את האדם, אלא הקב"ה הוא המטהר אותו. קיום דבר ה' והקפדה בכל פרטי מצוותיו הם המאפרים את ההיטהרות. על ידי הטבילה וההכרה שהקב"ה הוא המטהר את האדם מטומאתו, יכול האדם יכול לחוש את קרבת ה' שניתן לזכות לה בזמן ההיטהרות.

► **המהר"ל:** מה מקווה מטהר את הטמאים
כך הקב"ה מטהר את ישראל.

כי המקווה מטהר את הטמא כאשר יתדבק בו
בלי שום חציצה, כי המקווה לא שייך בו
טומאה, לכן כשידבק בו מבלי חציצה, מסולק
מן הטומאה.

► וכך הקב"ה, מטהר את ישראל כי הם
דבקים בו לגמרי, מבלי שום חציצה, והוא
יתעלה, מסולק מן החטא ולכן ישראל
טהורים על ידי הקב"ה בעצמו...

ועל זה נאמר "אשריכם ישראל" על הדבקות
הגמורה הזו בלי חציצה כלל עד שנעשים
טהורים מאיתו. כי רק ישראל יטוהרו ככה.
ולא המלאכים.

▶ הרב יצחק עראמה:

..מה שאמר ר' עקיבא.. " אשריכם ישראל לפני מי אתם מיטהרים ומי מטהר אתכם- הקב"ה מטהר אתכם.."
הנה שיאמר כי טוהר הנפש אשר ליום ההוא הוא טוהר רוחני,
כמו שטוהר המקווה אינו הרחיצה והשטיפה,
שהרי כבר רוחץ ושוטף במים,
אלא העברת רוח הטומאה מעליו.

שאלת רב ואנשי מקצוע נוספים

כמו בכל תחום בחיים, גם לתחום ההלכה יש "מומחים", אנשים שהשקיעו את כל כולם בלימוד והבנת התורה וההלכה לפרטיה ותחומיה השונים. וברור כי אליהם יש לפנות כשמתעוררת שאלה הלכתית. יתרה מזאת, כמו שמתיעצים תחילה ברופא משפחה כמי שמכיר את אופיו של השואל וההיסטוריה הרפואית שלו, כך עדיף לפנות לרב שמכיר את האדם, את אופיו ואת דרך ביטויו, כדי שהתשובה תביא בחשבון את כל המרכיבים הללו.

כל תשובה מבוססת על הנחות יסוד קבועות בהלכה, על מצבי החיים המשתנים מאדם לאדם ומזוג לזוג, ועל שאלות נסתרות, שהרב בניסיונו ובחוכמתו יודע ברגישות רבה לשאול כדי לענות תשובה נכונה הלכתית על פי המציאות המדויקת של אותו מקרה. התשובה אינה מתמצית בפסיקה יבשה אלא מלווה במבט עמוק ובחיזוק. פסיקה היא עולם חינוכי שלם, היא שילוב עמוק של תורה וחיים אהבה וחסד. מאגר מדע ממוחשב אינו יכול להחליף רב כפי שאינו יכול להחליף רופא.

- ▶ **שאלת חכם-כפי שמכנים לעיתים את שאלת הרב, היא הזדמנות של מגע** ושל קרבה אל חכמת התורה וההלכה. קריאה לחיבור לעולם רוחני שבבסיס ההלכה וקשר ללומדיה ומלמדיה שבכל הדורות. לפסיקה יש מסורת, ופוסק יכול להיות רק מי ששימש תלמידי חכמים וקיבל את רשותם לפסוק.
- ▶ **הצורך בשאלה ובהתייעצות עם רב מתעורר במצבים שונים.** לעיתים מדובר באי ידיעה מה ההלכה אומר במקרה מסוים (למשל בהלכות שבת, מה מותר ומה אסור)
- ▶ לעיתים מדובר על אי ידיעה איך לנהוג במציאות מורכבת שאין התייחסות מפורשת אחיה בספרים המצויים ביד כל אדם.
- ▶ במקרים אחרים מדובר בשאלה שיש לדון בפתרונה לפי שיקולים שונים ומגוונים הידועים רק למי שמצוי בעומקה של תורה, אמונה והלכה.
- ▶ בכל הנוגע לשאלות **בנושא אישות ומשפחה** הדברים מקבלים משנה תוקף, אף שאלו דברים שהצניעות יפה להם, מפליא הדבר איזה מקום תופסת שאלת רב בכל הדורות, ובכלל בדורנו זה.
- ▶ זוג נשוי נזקק לשאלת רב בתחומים שונים: בדברים הקשורים בטומאה וטהרה, להולדת ילדים, שאלות הקשורות לחינוך ועוד שאלות הנוגעות בכל אורחות החיים. כל זוג צריך לסגל לעצמו את היכולת לשתף רב בשאלות המתעוררות בחייהם. בדורנו התברכנו באנשי הלכה רבים שהתמחו אף בצדדים המדעיים והרפואיים של כל הסוגיות הקשורות בבניין הבית והמשפחה.

יש בעלי תפקידים נוספים שאפשר לשאול אותם ולהתייעץ עמהם, כמו יועצת הלכה בקהילה, הבלנית של המקווה, מדריכת הכלות לשעבר והם במידת הצורך מעבירים את השאלה לרב פוסק תוך כדי התייעצות עמו. כמובן על בעלי התפקידים להיות מוסמכים לדון השאלות הלכתיות או לכל הפחות שיהיה להם קשר גם לענייני הלכה.

כמו כן, במקומות שונים קיימות דרכים להפנות לרב שאלה באופן אנונימי, ללא הגעה ישירה פנים אל פנים לרב, כמו דרך הרבנית, או להניח בתיבת הדואר של הרב במעטפה סגורה, או בכל דרך אחרת המוסכמת וידועה.

על כל זוג להחליט למי להפנות את שאלתם, ומהי הדרך המתאימה להם לעשות זאת. **כך ראוי לנהוג,**

ולא שבני זוג יפסקו לעצמם לבד מתוך אי נעימות,

ואז יתכן שיקלו במקום איסור ואלי אף איסור חמור, או אף יפסקו להחמיר במקום שפוסק ההלכה היה מקל ויאסרו על עצמם דברים מיותרים העלולים לפגוע בזוגיות שלהם ולצמצם את ימי טהרתם,

דבר שאין רוח התורה נוחה ממנו.

